

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrund og indhold

Det er regeringens holdning, at der er behov for en målrettet indsats i forhold til børn og unges rygning og alkoholforbrug. Undersøgelser viser, at danske unge har et betydeligt alkoholforbrug. De drikker mere og begynder at drikke tidligere end unge i de andre europæiske lande. Samtidig har de unges tobaksforbrug de sidste 15-20 år ikke været kendetegnet ved samme en-tydige fald som hos resten af befolkningen, men har stort set været uændret.

I det supplerende regeringsgrundlag Vækst, Velfærd – fornyelse II fra august 2003 sættes fokus på børn og unges sundhed. Som led heri har regeringen i november 2003 offentliggjort udspillet »Bedre sundhed for børn og unge«, som lægger op til en samlet og koordineret indsats i forhold til børn og unges sundhed. Udspillet indeholder bl.a. en række forslag til en målrettet indsats over for børn og unges rygning og alkoholforbrug, herunder forslag om at indføre en fælles aldersgrænse på 16 år for salg af tobak og alkohol.

Med lovforslaget lægger regeringen op til at indføre et forbud mod salg af tobak til personer under 16 år samt til at hæve aldersgrænsen for butikssalg af alkohol fra 15 år til 16 år.

Når der sigtes mod en fælles aldersgrænse på 16 år, er det for at sende et klart signal om, at tobak og alkohol ikke skal være en del af børnelivet. Folkeskolen og børneårene bør gøres fri for rusmidler, hvad enten det drejer sig om øl, vin, spiritus eller cigaretter. En 16-års aldersgrænse vil naturligt markere skellet mellem folkeskole og ungdomsuddannelse – mellem børneliv og ungdomsliv – idet den gennemsnitlige afgangsalder i den danske folkeskole er 16,1 år. Undersøgelser viser, at 3 ud af 4 rygere er begyndt at ryge, inden de er fyldt 16 år.

En aldersgrænse på 16 år kan være med til at understøtte forældrene i de bestræbelser, de selv udfolder for at forebygge, at deres børn begynder at ryge og for at udskyde deres børns alkoholdebut og begrænse de unges alkoholforbrug. Samtidig vil en aldersgrænse

for salg af tobak støtte op om det forbud mod rygning i skolerne, som trådte i kraft i august 2001.

Lovforslaget skal ses som et led i en række foranstaltninger, der fra centralt og lokalt hold allerede er eller vil blive iværksat for at begrænse børn og unges rygning og alkoholforbrug.

Lovforslaget skal samtidig ses i sammenhæng med, at afgifterne på tobak og spiritus blev sat ned den 1. oktober 2003 med det resultat, at priserne på tobak og spiritus er faldet. Afgiftsnedsettelsen understreger betydningen af en effektiv forebyggelsesindsats i forhold til børn og unges tobaks- og alkoholforbrug.

Det er regeringens vurdering, at en fælles aldersgrænse på 16 år for salg af tobak og alkohol vil blive mødt med bred, folkelig opbakning – også fra de unge selv og deres forældre. Sundhedsstyrelsen m.fl. spørger årligt befolkningen om en række tobaksrelaterede spørgsmål. I 2002 tilkendegav 83 pct. af befolkningen, at de ønsker et forbud mod salg af tobak til børn, ligesom det gælder for øl, vin og spiritus.

Det er afgørende, at der bliver alvor og respekt om en sådan aldersgrænse. Regeringen vil derfor arbejde for en effektiv og konsekvent håndhævelse af reglerne. Regeringen vil derfor gøre det muligt for unge, som er fyldt 16 år, at erhverve sig et billedlegitimationskort. De unge får med et sådant kort mulighed for at dokumentere, at de er gamle nok til at købe tobak og alkohol. Butikkerne får lettere ved at håndhæve den fælles aldersgrænse, idet butikspersonalet kan bede den unge om at bevise sin alder ved fremvisning af billedlegitimation. Kortet skal kunne erhverves af de unge mod egenbetaling, som skal dække omkostningerne til udstedelse af kortet. Det foreslås, at kortet udstedes af kommunerne.

Overtrædelse af forbudet mod salg af alkohol og tobak til personer under 16 år straffes efter loven med bøde. Der skal ved udmålingen af bøde tages særligt hensyn til, om butiksindehaveren, restauratøren, hoteltværtten, kantineindehaveren m.v. har gjort sig skyldig i grov eller gentagen overtrædelse af § 1 og § 2.

Lovforslaget skal desuden danne grundlag for, at Danmark kan ratificere WHO's rammekonvention om